

Motion till riksdagen
2011/12

av Sissela Nordling Blanco m.fl. (FI)

Rättssäker asylprocess för hbtq-flyktingar

Förslag till riksdagsbeslut

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att garantera en rättssäker asylprocess för hbtq-personer.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsverket och migrationsdomstolen aktivt ska motverka heteronormativitet, könsdiskriminering och rasism inom den egna verksamheten genom obligatorisk fortbildning.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den landinformation som Migrationsverket grundar sin riskbedömning på innefattar information och lägesbeskrivning från hbtq- och MR-organisationer.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste ompröva utvisningsbeslut från andra EU-länder där förföljelse på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck inte räknas som asylskäl.

Motivering

Migrationsverkets allvarliga brister gällande asylprövningar av hbtq-personer har kritiserats under lång tid. Under de senaste åren har verket kritiserats hårt i olika rapporter.¹ RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter) har upprepade gånger försökt lyfta problemen med rättschefen och generaldirektören för Migrationsverket utan att få gehör.

¹ Normkritisk studie av Asylprövningen av Ramböll Management Consulting för Migrationsverket, 2010, samt *Okänt folk – om förståelse av genusproblematiker och utsatthet pga sexuell läggning och könsidentitet i Migrationsverkets landinformation* av "Zie" för Migrationsverket, 2010.

Enligt svensk lag ska sexualitet och könsidentitet vara asylgrundande skäl, och för att lagen ska följas av handläggarna på Migrationsverket så har det tagits fram rättsliga ställningstaganden som förtydligar vad detta innebär. Bland annat får handläggare inte ge avslag till en hbt-flykting med hänvisning till att denna skulle kunna åka tillbaka och leva "diskret" i sitt hemland. Handläggare får inte heller ge avslag med motivationen att den asylsökande berättat om sin sexuella läggning eller sin könsidentitet sent i asylprocessen. Trots dessa rättsliga ställningstaganden, händer det att Migrationsverket ger avslag till hbt-flyktingar med just hänvisning till att de kan åka tillbaka till sitt hemland och leva "diskret", eller med hänvisning till att den asylsökande inte är trovärdig på grund av att den inte berättade om sin sexualitet eller könsidentitet redan vid första mötet. Varje gång en handläggare på Migrationsverket bryter mot de rättsliga ställningstagandena på grund av bristande kompetens kränks en människas mänskliga rättigheter. Det är inte acceptabelt att detta tillåts fortgå. Vi anser att Migrationsverket aktivt måste motverka homo- och transfobi, könsdiskriminering och rasism inom den egna verksamheten genom obligatorisk fortbildning om genus, hbtq och antirasistiska perspektiv.

Ytterligare ett problem i asylprocessen är att riskbedömningen görs utifrån extremt undermåligt underlag. RFSL har gjort granskningar av UD:s landrapporter som i hög utsträckning är det material som används vid riskbedömningen. Av rapporten framgår det att de är extremt bristfälliga och inte på något sätt tillräckliga för att förklara hbt-personers situation i olika länder.² Det står väldigt lite om hbtq-personers situation över huvud taget och när det står något är manlig homosexualitet oftast i fokus och man bortser ofta från de skilda villkoren som kan gälla exempelvis lesbiska och transpersoner. Det framkommer vidare att landinformationen ofta utgår från lagstiftning som inte nödvändigtvis överrensstämmer med verkligheten och de faktiska möjligheterna att få skydd i hemlandet. Det får förödande konsekvenser att den landinformationen får vara vägledande för Migrationsverkets handläggare när de ska göra en riskbedömning. Feministiskt initiativ anser att Migrationsverket istället bör inhämta information från internationella hbtq- och MR-organisationer som besitter expertis och empiriskt grundad kunskap om situationen för hbtq-personer i olika länder.

På grund av den rättsosäkra asylprocessen för hbtq-personer till följd av bristande hbtq-kompetens på Migrationsverket samt bristfällig landinformation, bör alla utvisningar av hbtq-personer upphöra tills migrationsverket kan garantera en rättssäker asylprocess för hbtq-personer. Alla hbtq-personer som har fått avslag på sina asylansökningar måste få möjlighet att söka asyl på nytt från Sverige med anledning av att de beslut som har fattats inte är rättssäkra. Migrationsverkets brist på korrekt landinformation ska därmed räknas som en ny omständighet som ger möjlighet att lyfta en asylansökan på nytt.

Utöver bristerna i den svenska asylprocessen finns problematiken med Dublinförordningen, som leder till att hbtq-flyktingar som hamnar i ett EU-land där förföljelse på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck inte räknas som asylskäl inte tillåts söka sig vidare till

² *De homosexuellas situation är idag mycket lite känd – en granskning av UD:s landrapporter*, RFSL 2009.

Sverige. Mänskliga rättigheter måste gälla alla oavsett vilket land de först råkar landa i när de flyr sina hemländer. Vi anser därför att Sverige måste ompröva utvisningsbeslut från andra EU-länder där förföljelse på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck inte räknas som asylskäl. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sissela Nordling Blanco (FI)

Charlotte Eliasson (FI)

Julia Bahner (FI)